

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A fejérmegyei gazdasági-egylet, iskolatanács és a fejérmegyei tanítók egyletének közlönye.

Megjelen minden vasárnap.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőkintől 6 — nem megrendelőkintől 8 kr-ért igrtattatik be.

1872. február 18-án.

7. szám.

III. félévi folyam.

A lap szellemi részét illető közlemények „Székesfejérvár” szerkesztőségéhez, — belváros, Láng szítás féle ház — küldendők.

A lap ára, hirdetmények és a hirdetményekérti díjak a „kiadó-hivatal” Klökner Péter könyvkereskedésében vétetnek fel.

Nyilttérbeni közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Válasz Heiszler urnak

a bor neveléséről írt cikkemre tett észrevételeire.

A mi a szerény észrevételek tisztelt írójának azon, egy kissé kemény kijelentését illeti, hogy állításaim a jelenkori tudományos felfogás és tapasztalatokkal, homlokegyenest ellentétben vannak, arra nehéz felelni, mert tüzetesen nem mondja, melyek ezen állításaim.

Az erjedés vegytani elméletét, és annak rendszeres tanulmányozását, egy tudományos szakképzett-séggel bíró vegyész vezetése alatt 6 hét előtt fejeztem be. Ha tehát cikkiró ur állításaimat, melyek nézeteimet képviselik, az erjedés elméletével látja ellentétben lenni; miután ezen nézeteim, melyek a gyakorlat terén is nyertek szilárdulást, az akkori tudományos felfogással nemcsak, hogy egy hajszálnyira egyeztek, de főirányukat attól is nyerték, azt kell feltennem, hogy hat hét óta az előbbi erjedési elmélet egy újabb által tökéletesen megdöntetett. És lesznek rajta magának ez iránt rögtön tájékozást szerezni, köszönnéven különben cikkiró urnak a figyelmeztetést.

Hogy Terrel ur a bor savtartalmát 5—6 ezred részig látja szükségesnek a borban jelen lenni, bizonyítja számtalan másokon kívül, kik a kérdéses vaáli szüretnél jelen voltak még dr. Schwarzer Viktor ur a debreczeni orsz. fels. intézet tanára is, a mult évi borászati füzetek XI. számában a pesti naplóból közölt cikkében.

A must lenyálkázása már rég óta nem magánosok titka, s minden terjedelmesebb a bor kezeléséről szóló munkában majd mind czélszerű, majd mint czélszerűtlen van megemlítve.

A lenyálkázást in principio én épenséggel nem mondtam czélszerűtlennek, csak a vaáli borra nem haszonnal alkalmazhatónak. Nem mondtam továbbá, hogy lenyálkázás által a bor zamatja és simasága veszt, hanem azt, hogy a vaáli bornál alkalmazva ez sokat vesztené eredetiségéből. (Tessék utána nézni).

Cikkiró ur azon állítására, hogy a rajna- és moselvidéki borok azért zamatosabbak és jobbak az általa felhozott egyéb borokról, mert az erjedésen csekélyebb hőfok mellett vezetettéven keresztül, az lassabb és tovább tart, következő az észrevételem:

Az erjedés a mustnál a légből nyert s csak górcső alatt látható élesztősejtek által idéztetik elő.

Eddig kétféle erjedést különböztetnek meg, az ugynevezett alsó és felső erjedést. Alsónak azt nevezik, mely 4—12, felsőnek, mely 12—24 R. foknyi meleg alatt végzi menetét. Az alsónál az élesztősejtek csekélyebb melegen lassabban, de nem tulságos lassan szaporodnak, gömbölyűbbek, s az anyasejt addig nem szül (Sprossung) más ily sejtet, míg az előbbi töle el nem vált, a szénsavas lég pedig, mely az erjedésnél képződik gyerebben fejlődve a sejteket nem képes magával a must felszínére vinni, mi oknál fogva lent maradnak, s innét az elnevezés „Alsó.” A felső erjedésnél a nagyobb meleg befolyása alatt az élesztősejtek sebesebben szaporodnak, az anyasejt hosszukásabb, olykor körte alakú, s rajta (górcső alatt 300—400-szori nagyításnál) gyakran 4—5 magzatsajt látni egyszerre kifejlődve, a szénsavas lég pedig gyöngyökben sűrűbben szállván fel, a sejtek nagy részét magával felviszi, s innét az elnevezés „Felső.” Az erjedés e két neme közt abszolút különbség nincs, s közép melegenél mi körülbelül + 15° R. egyik a másikba átfoly.

Többen azt állítják, hogy a lassu erjesztésnél gyengébb de zamatosabb, a sebesebb erjesztésnél pedig szeszesebb borok fejlődnek. Terrel ur azonban, ki mindenesetre igen tapasztalt, s általán capacitásnak elismert borász, dr. Schwarzer Viktor ur által kezdetetvén, vajjon az erjedés melyik nemét tartja jobbnak a fel- vagy alsót, feltétlenül a felsőt vagyis sebesebbet, rohamosabbat ajánlotta; a természet működésére utalván, mely melegebb években, például legközelebb 1868-ban a szőlők több cukortartalma, továbbá ép a magasabb fokú meleg befolyása folytán kivétel nélküli erősebb, sebesebb és rohamosabb erjedésnél mindenesetre zamatosabb, szeszesebb és ez utóbbi folytán tartósabb bort ad, mint a kevésbé meleg években, a midőn a borok erjedése lassabb és huzamosabb mint például 1870-ben.

A magyarországi borok ellen kevesebb a panasz zamatszegénységük mint tarthatlanságuk végett. Ez utóbbit pedig nem a zamat, hanem sokkal inkább a szesztartalom által fogjuk elhárítani. A francia kormány belátván azt, hogy szeszben szegény borok épen-

séggel nem alkalmasak a kivitelre, minden e czélra szánt borhoz megenged 5 százalék borszesz hozzátételt. De azért én nem vagyok azon nézetben, hogy boraink erjedés vezetésénél egyedül a szesztartalom szaporítását tűzzük ki feladatúl, hanem hogy annak zamatját is a mennyire lehet fejlesszük, mert ez adja a bornak jellegét és kellemességét. Es ép ez okból tekintetbe véve az előbb mondottakat ajánlottam a vaáli must erjesztésére + 14—17 fok R. meleget, azaz a lassu és sebes erjedés közti közeputat, — s ugy látszik a Rajna és Mosel vidékén lakó borászok is velem majd nem egy nézetben vannak, miután ezek is 15 foknál erjesztenek. Mindazonáltal boruk kitünőségét igen csekély mértékben köszönhetik ezen mütétnek, hanem igen sok más kedvező tényezőnek, melyről tüzetesebben máskor, ha a t. szerkesztő ur lesz szives lapjában helyt adni.

Ha a borrecept esetről esetre szakképzett egyéntől jön, czélszerűtlen kezelés által megromlott borokra, akkor az nem az általam értett derüre borura szóló ugynevezett borreceptek chategóriájába való, hanem ekkor okszerű tanács, mely tudományos és szakképzettségen alapszik, és ezzel bíró egyén által esetről esetre adatik.

A ki borát gallizálni, azaz: hogy savanyúságát vízhozántással akarja kevesbiteni, annak szükségé van 1-ör savmérőre, 2-ör az ezzeli bánásmód megtanulására — mi igen egyszerű — és 3-ör egy kiszámításra, melyről leolvashatja, hogy ennyi és ennyi sav, tartalom mellett, egy bizonyos mennyiségű borhoz, hogy a savtartalom 6 ezred részre szállítassék le, mennyi víz használtassék Ezen rovatos és igen érthető, czélszerű kimutatás minden újabb borászati könyvben feltalálható.

Már most nézzük mi kell annak, ki bora felesleges savanyúságát tisztított hamuzsírral vagy miután majdnem egyre megy, közönyös borsavas hamanynyal akarja lejjebb szállítani: 1-ör Savmérőre (kapható a hozzá szükséges vegyészeti oldatokkal, és egy kimerítő magyarázattal együtt Mollenkopf üvegművésznél (Glaskünstler) Stuttgart, Thorstrasse 10, gondolom 2—3 frt-ért. 2-ör az ezzeli bánásmód megtanulására, mi ugyanaz, mint a gallizálásnál és végül 3-ör szintén egy számításra,

hogy el akarsz égetni minket, mint mindkettő az örlést?

Ne tedd azt, haladj eddigi szép utadon, — maradj magyar asszony és magyar művésznő, a férjé az asszony, a nemzeté a művésznő, a szentírásé: add meg mindegyiknek a magáét, s ekkor örömkönyeket sírunk, nagyokat, sűrűn és sokat, mint esős időben a Tremkőház csatorna nélküli eresze, melyből egy csepp elég arra nézt, hogy ha nyakadba esik, az inádig meg se álljon, huzódván az végig a te bőrödön, mint egy jégkigyó.

Hiába, ezek a könyvek, — ezek a könyvek! — olyanok, mint a háztartásban a só tón, azért is sósak, — édes vagy savanyú ételbe egyiránt használjuk, örömről, bánatunk ebben olvad fel, s ha akad némelykor a valódi könyvek gyöngyei között hamis krodil köny, az az emberismeret világánál hamar felismerhető, mint az álhaj, melyet csak mások előtt viselünk, azonban éjszakára párnánk alá rejtjük.

Mi a velünk született kapzsiságnál fogva nem rejtjük szívünk párnája alá azon forró óhajunkat, hogy a művésznőt hagyj meg nekünk, kiválóan nekünk fejeváriaknak, kik ha legközelebb felépül állandó színházunk, az unalmat örlő s a művészet láng lészjével elárasztand malma, örömmel fog benne téged tisztelni szép Molnárnéus, örömmel fogjuk kérdeni: hogy miért vagy te Molnárné? mert tudjuk, hogy szived mélyéből mondád, a mit nekünk ígértél, hogy a magyar nemzeti színészet bölcsességében, a székesfejérvári közönségben leled fel molnáraidat.

A viszontlátásig „szép Molnárné”.

TÁRCZA.

Miért vagy te Molnárné?

Molnárné Kocsisovszky Borcsa tiszteletére rendezett estélyen kicomponált dolgok.

Tessék egy ilyen hamvazó szerda és torkos csőtörtök után hamut szorni a fejemre s engem arról elmékedtetni, hogy „porból lettem, porrá leszek”, mikor még most is érzem forró lehelletét, bársony puha kacsójának villanyozó érintését, látom bájos mosolyát, most is zeng fülemben az aeolhárfa szerű andalító hang, még most is itt ül mellettem „szellemalakja”, még most is fejembe a pezsgő szesze, melyet vele kociztva ittam. Enynyi kéjérzet varázs hatalma alatt állva, hiszik-e kedves és kedvetlen olvasóim, hogy én most már megkezdem a legelső böjti praedicatiót? — Oh nem!

*) Pedig ezek kedvencei alakjai Molnárnak, ő telepíté meg a budai népssinházban, Szerk.

Most még ott járok az ábrándvilág paradicsom kertjének kerítése körül, kandikálva be a rézseken, ha megpillanthatnám a csabos hurik valamelyikét, kik után epednem szabad ugyan; de birhatásuk reményéről örökre le kell mondanom; mert ők örökre el vannak jegyezve Mahomed követőinek, mint Balázsnak a „Stokfisch”, ki száz évvel előre megírja a számár jubileumot, melyen ártatlan heringeket áldoznak fel a sörfogyasztók, kik a lissingi víznek félmeszelyét 8 krral fizetik, de a haltenyésztésre szükséges vizet csekély áldozattal megszerezni vonakodnak.

Oh ti profanus népek! — mennyire távol álltok tőlünk, — tőlünk, kik Petőfiként „a bor, szerelem és szép leányok”-on kívül még a szép menyecskéket is tiszteljük és szeretjük, s a tiszteletökre rendezett estélyen sem isszuk meg a vizet, hanem a művészet gyújtotta lángot a pezsgő hevítő habjaival fokozzuk magasabbra s ha ilyen állapotba a lelkesültség egy kedélyes felköszöntésben szárnyra kél s a szellemország magas rétegeiben elszórja az élc villámait; — ezek világánál a földi salaktól megtisztult ember bátran elmondhatja, hogy most ember vagyok.

Nem tudom illik-e szürke szakállal és potrohos termettel imigyen ábrándozni? de én azt hiszem, ha Richeliennak szabad volt 80 éves korában bókokat mondani, és Ninon de l'Enclosnak 80 éves korában ilyeket elfogadni, szabad nekem is az élet delén túl a művészet templomába felavatott hölgytől azt kérdeni, miért is vagy te Molnárné? — Azért, hogy reményeinket megöröld, mint a sörház malomkövei közt Sanyi molnár az árpát? — Azért, hogy megkopozd szívünket, mint a kalló malomban a búzát?

mely kellő rovatokkal ellátva pontosan megmutatja, hogy bizonyos mennyiségű borban, bizonyos mennyiségű savanyú, mennyi hamuszir v. hamanyal lehet neutralizálni. Ez is fellelhető minden borászati jobb munkában.

Ha a gallizálás nem veszedelmes laicus kezében, akkor ez utóbbi műtét is bizonyára nem az. De különben vajmi kevés találkozik, ki mustját gallizálja! a ki pedig gallizál, tessék elhinni, hogy az már annyira szakavatott, hogy neutralizálhat is. Különböztetve megjegyzem, hogy én a neutralizálásra nem szereztem, hanem csak egy szert ajánlottam.

Végül megemlítem, hogy tisztelt barátom t. Barcza György ur 1870-ben Pusztazámoron termelt bora egy részét lenyálkázta, és ezen bora, még a rákövetkező évben is erjedett annyira, hogy szeleppel ellátott akonak alatt kellett tartani. Es ezt nevezem én tulságos lassu erjedésnek, mely igen sok különféle bajokat hord társaságában. Szent-Miklós, február 11-én 1872.

Petheő Imre.

Fejérmegye régiséggyűjtői.

Megyénk határai közt néhány hó óta a régiség-tudomány iránti előszeretettel nagy mozgalmakat hozott létre. Lehetetlen, hogy ezen mozgalmak előre haladtával, midőn a régiséggyűjtés felállítására, már az elfogadott kérdésekhez sorozható, meg ne emlékezzünk azokról is, kik a multak emlékeit hazánk s tudományunk javára gyűjtögettek.

Találkozunk itt fényes nevek mellett ismeretlenekkel, minden osztálya megyénknek mutat fel nemes keblű, a mult hagyományait tisztelő s őseire büszke munkást.

Jelenleg csak hiányos névsort adhatunk, mert e lapok egyik számában intézett felhívásunkra még eddig senki sem jelentkezett.

Az összeállított névsor következő:

Arky József kereskedő, gyűjt magyar, római s különféle korú érmekeket. Lakhely: Alap.

Barkács Gusztáv, megyei főcserébiztos s várnagy, gyűjt magyar s római érmekeket. Lakhely: Székesfejérvár.

Bajzáth örökösök gyűjtőmánya Iszka-Szent-Györgyön. Tartalmaz római s magyar érmekeket.

Czirák János gr. gyűjtőmánya Lovasberényben. Tartalmaz különféle régiségeket.

Derecskey Lajos birtokos, gyűjt római érmekeket s régi edényeket. Lakhely: Baracs.

Éjszaky Károly miniszteri főmérnök, gyűjt római s különféle érmekeket. Lakhely: Rácz-Almás.

Eszterházy László gróf gyűjtőmánya Sárosdon. Tartalmaz különféle régiségeket.

Fekete János, megyei levéltárnok, gyűjt római, magyar s különféle érmekeket s tárgyakat. Lak.: Székesfejérvár.

Földváry Lajos báró, gyűjtőmánya Pettenden. Tartalmaz különféle érmekeket s tárgyakat.

Gerlach Benjamin, főgymnasiaumi igazgató, gyűjt római s más érmekeket. Lak.: Székesfejérvár.

Gymnasiaumi gyűjtőmánya Székesfejérváron. Tartalmaz különféle érmekeket.

Hattyúfy Dezső joghallgató, gyűjt magyar római s más érmekeket s tárgyakat. Lak.: Székesfejérvár.

Jankovics Gyula, császári királyi kamarás gyűjtőmánya Rácz-Almás. Tartalmaz különféle régiségeket.

József főherceg gyűjt. (a magyar nemzeti múzeum számára) római s más régiségeket s érmekeket. Lak.: Acsuth.

Karlovitz János, törv. irodaigazgató, gyűjt magyar érmekeket. Lak.: Székesfejérvár.

Kuliffay Adolf tisztartó, gyűjt római érmekeket. Lak.: Erd.

Kereskényi Gyula, római katolikus lelkész, gyűjt római s más érmekeket. Lak.: Erd.

Kovács János, uradalmi pénztárnok, gyűjt római érmekeket. Lak.: Adony.

Kiss József, esperes, gyűjt római s más érmekeket. Lak.: Vajta.

Károlyi György gr. gyűjtőmánya Csurgón. Tartalmaz különféle régiségeket.

Kégl Sándor, birtokos, gyűjt különféle régiségeket. Lak.: Ó-Barok.

Leczkovics Lipót, községi jegyző, gyűjt római s más érmekeket. Lak.: Batta.

Modrovich Ignác, árvaszéki ülnök, gyűjt római s más érmekeket. Lak.: Rácz-Almás.

Miske Imre báró, alispán, gyűjtőmánya Bodajk. Tartalmaz római s más érmekeket és régiségeket.

Márkus István, királyi főügyész, gyűjt római s más érmekeket. Lak.: Székesfejérvár.

Oliva József, tisztartó, gyűjt magyar, erdélyi s római érmekeket. Lak.: Kálóz.

Pauer János, cz. püspök kanonok, gyűjt magyar, római érmekeket s régiségeket. Lak.: Székesfejérvár.

Id. Szögyény M. László, főispán, gyűjtőmánya Csóron. Tartalmaz római s más régiségeket.

Tauscher Gyula, orvos, gyűjt római régiségeket. Lak.: Ercsi.

Vajda Ödön, zircz. áldozár, gyűjt római s magyar érmekeket. Lak.: Venyig.

Vasanits László, birtokos, gyűjt római s más érmekeket, régiségeket. Lak.: Felcsuth.

Verebi Végh János, birtokos, gyűjt római régiségeket s érmekeket. Lak.: Veréb.

Zichy Edmund gróf. gyűjtőmánya egy része Sz. Mihályon. Tartalmaz római s más régiségeket.

Jelen névsor csak első kísérlete levén megyei gyűjtőnk névsorának, engedelmet kérünk, ha több helyen hibáztunk, épp ezen hiányok kijavítása s egy teljes hiteles névsor összeállítása végett felkérjük még egyszer, mindazon t. gyűjtő urakat, kiknek nevét, ugy a gyűjtés tárgyát hiányosan említettük, mind pedig azokat, kiket névsorunkból kifeleedtünk, legyenek szivesek kis papírlapra írva nevüket s mily korú tárgyak gyűjtésével foglalkoznak, akár t. Fekete János urhoz, (megyeházhoz) akár szerkesztőségünkhöz, akár Hattyúfy Dezső munkatársunkhoz (megyeház) czimezve beküldeni.

Reméljük hazafias keblű megyei közönségünk a tudomány érdekében e szívességet meg fogja tenni.

Városi.

A sz.-fejérvári kölesönös segélyző-egylet f. 1872. évi február 11-én tartott közgyűléséből.

Elnök id. Námesy Ferencz.

A mult évi közgyűlés által kiküldött számvizsgáló bizottmány jelentése alapján az 1871-ik évi számadásokat illető felmentvény az igazgató-tanács részére kiadatik. Az igazgató-tanács jelentése az 1871-ik évi ügykezelésről felolvastatván tudomásul vétetik. — Az igazgató tanács indítványozza: 1-ször az egyleti pénztárnoknak az 1871-ik évben márczius hó 14-től april hó végeig, minden díj nélkül, teljesített hivatalos működéséért 100 o. é. frt. jutalomdíj utalványoztassék. 2-ször díjaztassék az egyleti könyvvezető 1200, a pénztárnok 1100 és a titkár 1000 o. é. frt. évi fizetéssel. Mindkét indítvány egyhangulag elfogadtatik. Olvastatott két kitért tag folyamodványa, melyekben ezek az általuk befizetett összegek kiadását kérik. A közgyűlés az igazgató-tanácsnak alapszabályszerű eljárását helyesli és a folyamodók kérelmét nem teljesíti. Tárgyaltatott a helybeli színház részvénytársulat folyamodványa, melyben ez bőven okadatolván, hogy betétjeivel marczius vége előtt az egyletbe magát felvétetni lehetetlen, kéri az esedékes késedelmi krajczárók elengedését, a befizetni elmulasztott tőkék rendes 7% kamatait megtéríteni ajánlván. A közgyűlés, különösen a nemes cél iránti tekintetből a kérelemnek helyt ad. 10 igazgató-tanácsi tag, 4 pöttag és 5 számvizsgáló levén választandó, titkos szavazat utján megválasztattak igazgató-tanácsi tagokul: Emhecht Ferencz, Herczeg Ignác, Juraszek Ferencz, Karl József, Sommer Mór, Lamberger Károly, Auer Miksa, Guthard Mór, Péczeli Vincze és Hübner Róbert. Pöttagokul: Valch Károly, Maller Pál, id. Knezits János és Számer Imre. Számvizsgálókul: Roszberger József, Weiner Sámuel, Roxer Károly, Reitlinger Adolf és Mautner Adolf.

Nem mellőzhetjük az ezen közgyűlést jellemző két fővonás megemléztését. Egyik az igazgató-tanács iránti teljes bizalom, a másik azon valóban parlamentar tanácskozási modor, mely szerint minden sze mélykedést mellőzve, mindegyik szónok a szőnyegen levő tárgyhöz szólott.

Szini szemle.

Mindenekelőtt a mult számban megjelent szini szemlében becsusztott következő három értelemzavaró nyomda-hiba: — „a nyakát“ — „a hang tudomását“ — „zajos tapsai hatásával“ — bátorodom kiigazítani, és pedig az első helyett: „árnyékát“, a második helyett: „a hang hordozását“ s a harmadik helyett: „zajos tapsai s kihívásával“ kellett volna a szövegben állni; s most nézzük az előadásokat s mindezek előtt a „Roszul őrzött leányokat“, melyben szerdán estve Molnár Luiza szerepében ismét szép tehetségének fényoldalait mutatá be. Mind ezen, mind a csütörtökön adott „Csacska nők“ Riss asszony szerepköréi egyes alakulatainál a művészetet ugyan halványabb körvonalak jelzik, de a melyen belül a kedély s jókedvtől felmelegített játék hason hatást idézett elő a zsufova volt közönségben, míg szombaton „Riche lieu“ című szerepében, — daczára annak, — hogy a folytonos játék által bekövetkezett kimerültség jeleit a fentebb említett két előadásban láttuk — e szerepkör remekül sikerült alakítása annak alapos felfogása, s minden egyes részei kellő kidomborításában a művészettel párosuló s melegségtől áthatott játékában az érzelem és kedély hullámzásával folyton lépést tartó arczjáték a forduló pontok ügyes kiszámításai s azokban kimért átmenet — mesterileg sikerült kezelése — közönségünket elragadá. — A többi szereplők közt e három előadásban ki kell emelnünk még Bokodyné a Pittancier és Belle Chasse báróné szerepeket, melyekben a comikai téren ügyességének szép bizonyítványát adá, s ha továbbra is e szerepkörben folytatja tanulmányait, ugy e szakban fényes eredményekre lehet kilátása. — Hasonlólag e három előadásban kiválóan sikerültek Bokody, Szigetközy, Nagyné, Megyeri Emma s Dezső játécai.

Hétfőn, az első népelőadásul adatott „A vén bakancsos és fia a huszár“, erről lapunkban más helyen lesz szó.

Kedden, Molnárné jutalmául adatott a „Loovodi árva.“

E mai nap harmas okból volt igen nevezetes. Először, mert Molnárné jutalomjátéka volt, másodsor, mert — mi még nem történt — páholyok is voltak rozzant színpadunkban; s harmadsor, hogy Bokody drámát (Rochester) játszott.

A jutalomjátékot, illetőleg Molnárné a zsufoolásig megtelt alsó és felső közönség zajos tapsviharral fogadá, egy szép koszorú s virágcsokor hullott a színpadra, a koszorúban egy arany nyakláncz gyönyörű medaillonnal — kiválóan a kereskedői ifjuság ajándéka — volt kötve. Azon őszinte tisztelet és rokonszeny, melylyel közönségünk Molnárné iránt viseltetik, melynek a folyton zsufoolt színház legélénkebb kifejezését adá — azt hiszem, — a legszebb emlék, melylyel egy művésznőt közönség megítélhet.

Ez őszinte tisztelet kifejezése volt az is, hogy ez előadásról künszorult közönségnek másnap a darabot ismételni kellett, mely után a kereskedelmi ifjuságnak a „Magyar király“ vendéglő felső termei egyikében Molnárné tiszteletére rendezett diszes bankettje következett, melyről ismét lapunk más helyén szólunk. Másnap reggel több tisztelőitől a vonathoz kísérve elutazott, s mielőtt mi is bucsút vennénk tőle, a közönségnek teszünk eleget, ha azt kívánjuk, hogy városunknak e kedves vendégét mielőbb ismét körünkben üdvözölhessük. Fűredy.

T. szerkesztő ur!

Becses lapjának 6-ik számában Radnits Imre Imre kanonok ur által ellenem intézett levélben a valótlan állítások oly hosszú sorára bukkantam, hogy valóban nem tudom, hogy levelező ur leleményes eszén csodálkozom-e, vagy méltó megütközésünknak adjunk-e kifejezést az iránt, mennyire feledkezett meg egy az egyház szolgálatában megöszült lelkipásztor magasztos hivatásáról, csakhogy egy szegény mesterembert, kit mint látszik szeszélye játékvá kiszemelt, megzavart nyugalmán kívül, egyetlen jól őrzött kincsétől, becsületétől is megfoszssa.

Nincs szándékom e helyütt levelező urral hosszabb polemikába bocsátkozni, ha ezen egy pár sorban felszólalok, azt csak azért teszem, nehogy hallgatásom az ismert elvvel szemben „qui tacet consentire videtur“, félremagyaráztassék. Ügyem ezen előzmények után csak bírói ítélettel várhatja sikeres megoldását, azért azt a bíróság előtt és nem a hírlapban akarom letárgyalni, legyen a bíróság ítélete bár minő, én mindig tisztelettel fogok előtte meghajolni, addig is azonban, és még talán elég korán, mi levelező urat nem a nyilvánosság, hanem a lelkiismeret foruma elé idézem, tegye kezét szívére és kérdezze magától, vajjon az elébe tett és általa minden megfontolás nélkül aláírt kérdéses levélben mennyi a való és mennyi a valótlanság? S ha ezen kérdésre lelkiismerete sugallata szerint fog felelni, akkor — ha csak az emberbeni hitem végkép meg nem csal, — akkor remélem, hogy a bíróság egy scandelus per eldöntése alól fel lesz mentve, levelező ur pedig egy szép öntudattal gazdagabb lesz*).

Székesfejérvár, 1872. febr. 16-án.

Alázatos szolgája

Márkus Simon.

Levelezés.

A borsod-miskolczi kiházásító-egylet

ügyében engedjen t. szerkesztő ur egypár felvilágosító sorral a közönség elé lépni.

Ezen egylet ellen valóságos hadjáratot indított a sajtó, mely a különféle élet és egyéb biztosító-intézetek érdekét nagy veszélynek látja kitéve.

Ez a legbiztosabb reclame az intézet üdvös volta mellett.

Ez mutatja, hogy ezen intézet az egyetlen, mely a jövedelmet nem viszi a bécsi pénztőzszerék zsebébe.

Ez mutatja, hogy az intézet magyar, s Magyarországon a bécsi és a többi külföldi bankoktól függetlenül működve képes oly nagymérvű forgalmat, és olyan biztosítási módot nyújtani, mely nem halálózásra van alapítva, hanem, melyet a biztosító fél maga még életébe élvezhet.

A szerencsés számítás, s azon tömeges részvét, melynek e tisztán magyar nemzeti érdekű vállalat költött tette a magyarországi, de a külföldieknek jövedelmező biztosítási egyleteket, a reájuk nézve veszedelmes intézményre figyelmissé.

Ez irányban foly a harcz ellene, s a népnek összes erejére leend szüksége, hogy a külföldi Molochnak, mely innét táplálkozik, áldozatot ne hozzon.

B. M.

Vegyesek.

Magyarország földművelőit a magy. tud. akademia régészeti bizottsága nevében Romer Flóris fölkéri, hogy a szántás, döntés, árokásás, erdőirtás és

* Csak azt jegyezzük meg, hogy mult számunkban megjelent közlemény nem levelező től, hanem magától az érdekelt féltől eredett. Egyuttal kijelentjük, hogy a további vitának csak a nyitásban adhatunk helyet. Szerk.